

Võru Linna ühiskondlike hoonete ligipääsetavuse kaardistamise aruanne.

Tööde käigus hinnati ligipääsuteid, hooneid ja invaparkimiskohti lähtuvalt MKM määruse nr 14 28.11.2002 „Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes“ (edaspidi määrus) kehtestatud nõuetest, määrus on kehtestatud Ehitusseaduse» (RT I 2002, 47, 297) § 3 lõike 10 alusel. Lisaks määruse nõuetele lähtusime ka rahvusvaheliselt tunnustatud universaalse disaini rakenduspõhimõtetest.

Aruanne sisaldab ülevaadet hoonete invaligipääsetavuse osas, kajastatud hoonete osasid, asukohta, parkimisvõimalusi hoonete läheduses, avalikke sissepääsusi, hoonete korruseid ja liikumisvõimalusi nendes, eraldi kõiki invatualette ja lifte.

Kogutud andmed lisasime ligipääsuportaali www.liikumisvabadus.invainfo.ee.

Kaardistustööde teostajateks oli kohaliku invaühingu esindaja Väino Marjak ja kogenud kaardistaja Villu Urban MTÜ-st Ligipääsetavuse foorum, kes on ise ratastoolikasutaja.

Seisuga 25.08.2016 on tehtud välitööd (möötmised, pildistamised ja nõustamised hoonetega seotud inimestega) ja lisatud ligipääsuportaali järgnevad objektid:

1. [Võru Kultuurimaja Kannel](#). Hoone on ligipääsetav, kuid hoone taga parkla on kruusateekattega. Hoones on invatualett. Seal on nagi kõrgel ja põrandapesumasin ees. Viimane tuleks kindlasti mujale viia. Saalis tuleks muuta ühes reas umbes viis tooli teiseldatavaks, hetkel jäädakse ratastoolidega liikumisele ette. Treppidel peab olema iga trepimarsi esimesel ja viimasel astmel kontrasttähistused.
2. [Võru Spordikeskus](#). Parkimisplatsilt sissepääsuni peab minema ringi kõnniteelt, sest otseliikumisel ees on kõrge kõnniteeäär. Peab langetama kõnniteed parkimisplatsilt sissepääsu suunas. Porirest, kõnniteekivi ja lävi on peauksel ebatasased ja võivad ratastoolist ukse avamist raskendada. Tõsta porireste kaks ligikaudu sendimeetrit. Staadioni poolsest uksest on kõrge lävi. Selle ukse esist kivi tõsteti, nüüd on talutavam ligipääs. Raja servas veerenn, takistuseta pääseb rajale staadioni otsast. Paigaldada alaline 100 cm lai rest veerennile otse staadionile liikumiseks. Tribüüni taga keskel on invatualett. Tribüünile viib 5 astet. Tribüünile peale mineku lahendaks tõstuk. Samas mõistame et see on kulukas, seega tuleb võimaldada ratastoolis isikule ja tema abistajale istumist tribüüni otste juures ja paigaldada mõni lisaistekoht ürituse ajaks soovijate olemasolul. Kergejõustiku saali tribüünile saab trepi kaudu. Riietusruumis nagid kõrged, langetada need 120 cm kõrgusele. Dušš ja tualett on riietusruumist ligipääsetavad. Soovitame dušši alla seinale lisada klapptool ja kohandada tualett invatualetiks. Pallisaali lävi on 6 cm ja seal vajadusel kasutatakse teiseldatavat tasandusliistu. Soovitame lisada lävele tasandusplekk. Soovitavalt libisemist takistava kattega ja 10-15 cm sugav.
3. [Aroom kauplus-kohvik](#) on osaliselt ligipääsetav. Uksel kõrge lävi (10 cm). Elektriliste ratastoolidega sisse ei saa.
4. [Õlle nr.17](#) Ratastooliga sissepääs hoovist, tagumisest väravast. Parempoolne uks on madala lävega. Tänavalt sisenemisel on kolm astet ja puuduvad käsipuud. Taga lävi 5 cm.
5. [Georgi Hotell](#) Sissepääs hoone tagant, kus on 17 cm aste ja 6 cm kõrge lävi. Hoones lift.
6. [Jaagumäe Kauplus](#) on ligipääsetav.
7. [Jaagumäe Söögisaal](#) on teisel korrusel. Hoones lift, invatualett ja ligipääsetavad saalid. Välisuks oli väga raskelt avatav, 5-7 kg tõmbejõuga, norm 2-3 kg.

8. [Jüri Tänava Südameapteek](#) on ligipääsmatu ja klienti teenindatakse hoovis. See ei ole ratastoolis inimesel sobiv.
9. [K-rauta Võru](#) täiesti ligipääsetav. Invaparkimiskoht ja invatualeti ukse esine oli kaardistamise hetkel kaup täis paigutatud.
10. [Kesklinna Konsum \(Võru\)](#) on ligipääsetav. Invaparkimine linnaparklas üle tänava.
11. [Kohvik Muhvin](#) on ligipääsmatu. Sisepääsul kaks astet.
12. [Komisjonipood Võrus Jüri tn 13](#) on väikse abiga ligipääsetav. Sisepääsul 20 cm aste.
13. [Krediidipank Võru kontor](#) on järsu kaldtee (11%) ja kõrge lävega (6 cm).
14. [Kubija hotell-loodusspa](#) on ligipääsetav, kuigi ukse ees takistab sujuvat liikumist 5 cm kõrgune lävi. Fuajees on kaldtee kalle 8% ja pikkus 7 m. Leti kõrgus 125 cm. Voodi kõrgus madratsita on 51 cm. Duššitool pole sügavama puudega inimestele kasutatav. See on pigem taburet. Spa-s pole puudega inimestele erilahendusi.
15. [Leeri lillesalong](#) on väikse abiga ligipääsetav. Sisepääsul 20 cm aste.
16. [Leoki kalapood Võrus](#) sisepääsu ees on 2 astet ja seega ligipääsmatu.
17. [Mõisa Ait](#) on osaliselt ligipääsetav. Sisepääsu takistab 6 cm kõrgune lävi. Ratastooliga peab olema ettevaatlik, sest sissesõidu teel esineb auke ja hoone ees on risti veerenn. Külalistemaja asub teisel korrusel ja on ligipääsmatu.
18. [Võru politseijaoskond](#) on ligipääsetav. Fotoautomaat ei ole ratastoolis inimesele kasutatav, kuna iste on väike ja seljatoeta ja samas ratastoolis olles ei ulatu kaamera ette. Invatualetis on peegel ja nagi kõrged. Arvudega 120 ja 150 cm. Peegel peab olema 90 cm ja nagi 120 cm.
19. [Ränduri Pubi](#) on osaliselt ligipääsetav. Sisepääsu takistab 5 cm kõrgune lävi.
20. [Swedbank Võru](#) esindus on ligipääsmatu. Ees 3 astet.
21. [Tamula Hotell](#) Ligipääsetavad on ainult fuajee ja saal. Sauna viib 4 astet. Tubade välisuste ees aste. Tubade uste vabakäigu laiused on 78 cm ja wc uste laiused on 62 cm.
22. [Töötukassa Võru büroo](#) on ligipääsetav. Invaparkimine peaissekäigu ees - 1 koht (ratastooli sisepääs puudub, sissekäigul 9 astet) ja hoone taga Uus tänava poolt - 1 koht. Sissesõidutee kaldteeni lagunenud. Siit pääseb ka liikumisabivahendiga hoonesse, kaldtee 8%. Töötukassa ruumid on kohandatud ligipääsetavuse foorumi soovitudel. Liftis on korruste häälteavitus. Invatualett on nõuetekohaselt komplekteeritud ja fuajee põrandale on lisatud pimedatele juhtliistud.
23. [Võru bussijaam](#) on ligipääsetav. Takistuseta ligipääs hoone esisele kõnniteele on Vilja tänava poolt ja Kooli tänava kõnnitee poolt. Bussijaama ukse ees kõrge kõnnitee serv (6 cm). Perroonile pääseb takistuseta ainult bussijaama poolt ja ots lõppeb kõrge äärekiviga. Cargobussi ruum on täiesti ligipääsetav. Invatualeti võti asub piletimüügis. Invatualett asub kohviautomaadi taga koridorist vasakule ja uks on kollane. Invatualetis on uksel puudu lisakäepide, teine wc-poti käetugi, peegel ja seal on koristaja riistad ees.
24. [Võru Gümnaasium](#) on ligipääsetav. Hoone ees on kaldtee 10% ja 18 m. Treppidel ja kaldteedel puuduvad käsipuud. Hoone taga kõnniteelt sõiduteele on ainult madaldus invaparkimiskoha juures ja mujal on äärekivid kõrged. Välisuksed avanevad raskelt (5-7 kg). Trepikoja treppidel on käsipuud mõlemal pool. Nagid on kõrged ~160 cm. Tervise kabinet ukse laius 70 cm. Aula ühepoole ukse laius 70 cm. Muusikaklassil 5 cm ja 3 cm kõrgused läved. Mis on oma korda nii lähestikku, et jääb

ratastooliga kinni. Tahvlitel kapid ~30 cm sügavad ja ~40 cm kõrged kapid ees ja seepärast ei ulatu ratastoolis tahvlile kirjutada. Aulas viib lavale 3 astet. Klassides ja sööklas on lauad ratastooliga ligipääsetavad.

25. [Võru kohvik](#) on osaliselt ligipääsetav. Ukse ees 20% ja 1 m pikk kaldtee. Samas on selline parem lahendus kui astmed. Nii saab ühe inimese abiga tavatooliga ja elektriliste ratastoolidega sisse.
26. [Võru Linnavalitsuse linnamajanduse osakond](#) on abiga ligipääsetav. Kaldtee on 14%, lubatud on kuni 10%. Sees esimesel korrusel takistusi ei ole.
27. [Võru Linnavalitsuse sotsiaaltöösakond](#) on ligipääsetav. Kaldtee on küll üle lubatud kalde piiri (9%), aga kuni 8-10% on lubatud eri juhtudel, kui teist moodi ei saa. Invatualeti wc-pott on liiga madal (40 cm), vahetada pott kõrgema vastu (47-50 cm) või lisada kõrgendus poti alla. Meieni jõudis info, et lisati puudu olev nagi. Samas tuleks langetada kätekuivatuse paberihoidja ja seebidosaator 90-100 cm kõrgusele. Lastekaitsespetsialisti ja veel mõne uste läved on kõrged. Lisada lävedele tasandusliistud.
28. [Võru Linnavolikogu](#) ligipääs piiratud. Välisukse vabakäigu laius 70 cm. Laiema abivahendi korral võimalus avada ka teine uksepool. Lisaks on lävi kõrge (5 cm) ja kõnniteekivi väikse tõusuga ukse poole. Sellisel juhul on ratastooliga raske siseneda. Soovitame tõsta välisukse ees kõnniteekivi 2 cm ja muuta see 1,5x1,5 m ulatuses tasapinnaliseks.
29. [Võru Maksimarket](#) on täiesti ligipääsetav. Hoones lift ja invatualett. Invatualetis on paberihoidja ja seebidosaator kõrgel. Ukse puudub lisakäepide ja lukustus on ümmargune, mis ei sobi nõrga käehaaramisega inimestele. Potil paberihoidjani ei ulatu.
30. [Võru Postkontor](#) on ligipääsetav. Kaldtee kalle 9% ja lävi 3 cm kõrge.
31. [Võru Rimi supermarket](#) on täiesti ligipääsetav. Invatualetis wc-pott madal (43 cm), peegel on kõrgel (1120 cm), kätekuivatuse paberihoidja on kõrgel (140 cm) ukse puudu lisakäepide.
32. [Võrumaa Keskraamatukogu](#) on osaliselt ligipääsetav. Kaldtee on ülijärsku (18%). Invatualeti uksele on puudu lisakäepide, peegel on kõrgel ja nagi on puudu.
33. [Võrumaa Puuetega Inimeste Koda](#) on ligipääsmatu. Üks invaparkimine asub Lembitu tänava ukse ees, kuid seal on kõrge äärekivi. Teine invaparkimiskoht asub Lembitu-Tartu nurgal. Tartu tänava sissepääsutrepil puuduvad käsipuud. I-korruse tualett on ruumikas, kuid puuduvad wc-potil käsitoad. Tualeti võti asub juuksurisalongis. Teisele korrusel saab ratastoolis inimene trepironijaga. Kui inimese ratastool ei sobitu trepironijaga, saab ümber istuda kohapeal olevasse ratastooli. **Kojale tuleb kindlasti leida ligipääsu parandav lahenduskäsipuude välistrepil, tasase Lembitu tänava sissepääsu, lifti ja kohandatud invatualeti näol. Teisel juhul tuleks Võrumaa Puuetega Inimeste Kojale leida ligipääsetavad ruumid ja need kohandada kõigi puude liikidega inimestele (liikumis-, nägemis-, kuulmis-, käitumis- ja vaimupuudega) sobivaks.**
34. Lisaks kaardistasime Võrule olulise asutuse [Lõuna-Eesti Haigla](#). Kaldteega sissepääs on hoone tagant. Kaldtee tõusul lõppeb 2 cm servaga. Bussipeatus peasissepääsu ees ja sinna on paigaldatud kaheastmeline väike perroon. Hoone peasissepääsul 8 astet. Kiirabi sissepääsul kaldtee 20% kaldega ja 1 m pikk ning kell asub ratastoolis viibijale ligipääsmatus kohas seina peal. Invaparkimiskohad on peasissepääsu ja kiirabi sissepääsu juures. Invatualetid on kohe peale peasissepääsu paremale söökla ukse juures ja kiirabi sissepääsust paremale.

Kubija hotell-loodusspa	Männiku 43a, Võru 65603	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2617
Võru bussijaam	Vilja 2, 65606 Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2623
Võru kohvik	Jüri 22, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2596
Võru Spordikeskus	Räpina mnt 3a, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2621
Võrumaa Puuetega Inimeste Koda	Lembitu 2, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2624
K-rauta Võru	Kreutzwaldi 89, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2622
Võru politseijaoskond	Räpina mnt 20a, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2620
Võru Gümnaasium	Seminari tänav 1, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2619
Võru Postkontor	Vilja 14b Võru, 65606	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2618
Lõuna-Eesti Haigla	Meegomäe küla, Võru vald 65526 Võrumaa	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2616
Võrumaa Keskraamatukogu	Jüri 54, 65604 Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2615
Ränduri Pubi	Jüri 36, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2611
Tamula Hotell	Vee 4, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2606
Leeri lillesalong	Jüri 13, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2605
Jüri Tänav Südameapteek	Jüri 15, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2599
Georgi Hotell	Jüri 38a, Võru 65609	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2612
Õlle nr.17	Jüri tänav 17, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2600
Võru Kultuurimaja Kannel	Liiva 13, 65609 Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2607
Võru Linnavalitsuse sotsiaaltöösakond	Tartu 23, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2591
Komisjonipood Võrus Jüri tn 13	Jüri 13, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2604
Võru Rimi supermarket	Jüri 85, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2614
Võru Maksimarket	Jüri 83, 65607 Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2613
Swedbank Võru esindus	Vabaduse 10a, Võru 65609	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2598
Võru Linnavalikogu	Jüri 11, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2593
Jaagumäe Söögisaal	Koidula 7, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2608
Jaagumäe Kauplus	Koidula 7, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2609
Kesklinna Konsum (Võru)	Vabaduse 8, 65609, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2603
Kohvik Muhvin	Vabaduse 7, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2602
Leoki kalapood Võrus	Vabaduse 7, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2601
Krediidipank Võru kontor	Jüri 24, 65608 Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2597
Aroom kauplus-kohvik	Jüri 20C, 65608 Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2595
Mõisa Ait	Jüri 20c, Võru 65608	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2594
Võru Linnavalitsuse linnamajanduse osakond	Lembitu 2, Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2592
Töötukassa Võru büroo	Jüri 19a, 65620 Võru	http://liikumisvabadus.invainfo.ee/?go=objekt&pid=2574

Kokkuvõte

Vanad kesklinnahooned on enamasti ligipääsmatud või ligipääsetavad osaliselt. Uuemad hooned on enamasti ligipääsetavad, kuid detailides on suuri puudujääke. Väikesed takistused võivad mõnele puudega inimesele olla täiesti ületamatud. Kohati lahendab olukorra abistaja kasutamine, kuid see on omavalitsusele lisakulu ning ei lähe kokku universaalse disaini põhimõtetega.

Kasutatakse lisaabivahendeid, näiteks trepilronijaid, mis ei sobi kõigile ratastoolidele ja on kallid. Igal juhul on iseseisev puudega inimene Linnale vähem kulukas ja toob kasu töötamise või muidu ühiskonnas aktiivsena olemisega.

Põhilised probleemid tänavatel on kõrged äärekivid, täringukivid Katariina alleel ja kohati lagunenud teekate. Täringukivid takistavad tunduvalt ratastooliga liikumist. Paljudel hoonetel on puudu kaldteed ja treppidel käsipuud. Uksed on kitsad, kõrgete lävedega ja avanevad raskelt. Invatualetid on kohandatud puudulikult ja neis hoitakse majatarbeid. Kindlasti peaks Linn kontrollima poodide mööbli ja kauba paigutust, et puudega inimene saaks parkida, kasutada tualetti ja lettide vahel liikuda. Enamik pangaautomaate pole ratastoolis kasutatavad.

Kõike seda infot on vaja asjasse puutuvate omavalitsuse töötajatele, hoonete haldajatele ja omanikele (keda me kaardistamise käigus nõustasime), kohalikel puudega inimesele ning puudega turistidele. Kaks viimast gruppi inimesi on kasvavas trendis.

Kindlasti tuleks kaardistada ka ülejäänud avalikud asutused- tanklad, kirikud, terviserajad, vaatamisväärsused jms. Omaette teema on tänavate olukord ja vaatamisväärsused. Viimast infot vajavad eriti puudega, liikumiskustega ja vanemaealised turistid.

Eraldi soovitame lasta uued hoonete ja rajatiste projektid ligipääsetavuse seisukohast kooskõlastada, et vältida vigu ja hiliseimaid ümberehitusi. Samuti tuleb rajatud uusehitised järelkontrollida invanõuete rakendamise osas.

MTÜ-I Ligipääsetavuse foorum on pikaajased kogemused selles valdkonnas nii Tallinnas kui ka mujal Eestis. Viimasteks töödeks on olnud Jüri asula ja Rae valla põhikoolide projektid, Pärnu bussijaama ja Saha-Loo noortekeskuse ja kaupluse projektid.

Lugupidamisega,
Villu Urban
Ligipääsetavuse foorum
juhatuse liige
5399 4192
villu.urban@ligipaasetavus.ee